

De Eed van Hippocrates en de Tien geboden in de spreekkamer

Marion Verwij-Didden

Gevraagd om hier wat te vertellen over mijn bestaan als katholieke gynaecoloog, neem ik jullie graag in vogelvucht mee op de weg die ik afgelegd heb om hier te komen. De titel van mijn verhaal is ook de titel van mijn eindschrijft van de opleiding aan het Theologisch Instituut Rolduc. Katholiek en gynaecoloog, of ben je dan gynaecoloog en katholiek? Een aantal aspecten zullen aan de orde komen. Geboren in het zuiden van Limburg in een tijd dat iedereen katholiek was, Katholiek opgevoed en levend in het ritme van de kerk. Ik ging bij de nonnen naar school, mijn broer bij de broeders, initiatiesacramenten ontvangen. Al heel jong wist ik dat ik gynaecoloog wilde worden, me aanvankelijk ook niet bewust van de uitdagingen die dat met zich mee zou brengen. In Utrecht gestudeerd en tegen het einde van die tijd als vrijwilliger met het de toen nog Limburgse Bedevaart, inmiddels Huis voor de Pelgrim, met zieken naar Lourdes. En zoals het vaak gaat, je gaat één keer en nooit meer of je bent voor het leven verkocht zoals ook ik. In Lourdes leerde ik mijn latere echtgenoot kennen, ook vrijwilliger en overtuigd en practiserend katholiek. Ik ging meer zoeken en me verdiepen en werd bewuster katholiek. Toegelaten tot de specialisatie tot gynaecoloog (Nijmegen/Eindhoven), moesten dokter zijn en geloven wel hand in hand kunnen gaan. Dat heeft me wel eens onenigheid opgeleverd met een van de hoogleraren fertiliteit. Hij vond dat ik maar moest doen wat men wilde ook al botste dat met mijn eigen overtuigingen. Mijn tijd op de afdeling verloskunde/Prenatale Diagnostiek was een ervaring op zich. Toen was diagnostiek nog alleen voor zwangeren met een indicatie en werd regelmatig een verzoek tot afbreking van de zwangerschap ingediend. Zorgverleners die daar niet aan mee wilden werken, hoefden dat ook niet te doen. Er is ook nu nog geen landelijk netwerk voor wat betreft hulpverlening voor zwangeren die voor een moeilijke keuze staan, maar wel heeft elk academisch centrum waar prenatale diagnostiek verricht wordt, een team hulpverleners, waaronder MMW, pastorale dienst, psycholoog, al naar gelang wat nodig is.

Na de opleiding bewust in een klein ziekenhuis gesolliciteerd, het (katholieke) St Anna in Oss. Voor mezelf had ik goed duidelijk dat ik abortus en euthanasie niet wilde doen. En gelukkig gold dat ook voor de gynaecologen waar ik op gesprek ging, en ook aangenomen werd, zij wisten goed wat dit voor de praktijkvoering betekende. Later fuseerde het ziekenhuis met het ook katholieke St Jozefziekenhuis uit Veghel en verdween de katholieke signatuur. Waar onze maatschap van 4 toen 100 % katholiek was, zijn we nu een vakgroep van 11 waar dat percentage bij lange na niet meer gehaald wordt.

Inmiddels gaan studeren aan het TIR, waar ik aan het einde van de studie een scriptie moest schrijven, met een zelf te kiezen onderwerp. Daarvoor heb ik een enquête uitgezet onder de medische staf met de vraag of ze gelovig waren en wat dat met hun als dokter deed en mogelijk voor rol gespeeld had bij sollicitaties. Uit de reacties die ik kreeg bleken er best wel wat gelovige specialisten in huis te werken. De verhalen waren allemaal anders maar stuk voor stuk heel persoonlijk. Bij sommigen was het van invloed geweest bij sollicitaties en negatieve maar ook in positieve zin. Verdrietig vond ik het dat er ook een aantal niet openlijk durfden/wilden/konden praten over hun gelovig zijn, en al zeker niet buiten hun eigen vakgroep. Wat ik bij alle gelovige dokters proefde is dat zij vonden dat ze beter in staat waren om met patiënten te praten over moeilijke dingen, over hun zorgen en angsten, en zeker in een bepaalde levensfase. Zij gaven allemaal aan respect voor de ander te hebben maar zich ook beter te kunnen verplaatsen in de ander. En wat ik ook terugkreeg van een niet-gelovige dokter is dat ik niet moest denken dat als je niet gelooft je een slechtere of mindere dokter bent dan iemand die wel gelooft.

Al de verschillende reacties lezend en overwegend heeft mij me wel doen realiseren dat ik een gezegend mens ben. Ik heb mijn eigen zoektocht kunnen afleggen naar wat voor mij belangrijk is in het leven. Mijn hartenwens gynaecoloog te worden is vervuld. Ik werk inmiddels 37 jaar in het vak en doe dat nog steeds met hart en ziel. Daarbij ben ik overtuigd katholiek, wat bij mijn sollicitatie als een pluspunt gezien werd. Ik heb nooit dingen gedaan waar ik niet achter stond, ook al was dat in mijn opleidingstijd soms wel lastig. Ik ben al 40 jaar actief als vrijwillig voor het huis voor de pelgrim, als hoofd van de medische dienst komt ook hier mijn geloven en dokter zijn samen. In mijn vak zelf is veel veranderd. Als gynaecoloog in een perifeer, klein ziekenhuis heb ik alles gedaan wat mijn vakgebied besloeg, van geboorte tot de dood. In mijn begintijd kwam het geloof regelmatig aan de orde. Niet alleen bij mensen die terminaal ziek waren maar ook als de pastoor op zondag weer eens een donderpreek gehouden had, werd daar in de week daarna in de spreekkamer uitvoerig op terug gekomen. Een Mariabeeldje uit Lourdes en een geel informatieblaadje verspreid door de pastorale dienst van het ziekenhuis op een nachtkastje was altijd een makkelijk handvat om het gesprek te openen. En kind wordt niet meer gezien als een geschenk van God maar het moet allemaal planbaar en maakbaar zijn. Soms is dat wel lastig, want mijn visie in deze is vaak toch anders dan die van degene die tegenover me zit. Ik zie nog maar weinig zwangeren die geloven, maar die dat wel doen, zie ik ook anders omgaan met tegenslagen/ziekte of dood van een kind. Veel krachtiger, veerkrachtiger, met meer betekenis zal ik maar zeggen. Ik heb altijd mijn kruisje om en dat is ook zichtbaar. En soms vragen mensen daarnaar, wat dan ook weer een ander gesprek oplevert. Veel Nederlandse zwangeren willen alles zelf in de hand hebben, geloven niet, maar voelen zich dan ook in de steek gelaten bij tegenslagen, ze hebben niets om troost en steun aan te ontfemen. Ik kan ze dat geloof en de troost die daarvan uitgaat niet geven, dat is een keuze die ze zelf moeten maken. En in die zin heb ik wel respect voor moslima. Die laten ongeveer nooit testen en al helemaal geen zwangerschap afbreken, want wat Allah geeft is goed, in de breedste zin van het woord. Op een verloskamer wordt door moslims nog gebeden, maar een priester bij een overleden of ziek kind bij Nederlandse ouders is tegenwoordig een zeldzaamheid. Ik ben altijd heel open geweest over mijn geloven, heb nooit onder stoelen of banken gestoken wat dat voor mij betekent. En ik ben ervan overtuigd dat gelovig zijn als dokter voor bepaalde mensen en/of in bepaalde situaties of levensfase net dat beetje meer hebben dan een dokter die niet gelooft. Niet dat ze betere dokters zijn maar wel dat ze iets meer te geven hebben, dat er meer begrip, meer verstaan is over en weer. Dan is helen meer dan genezen.

Afgelopen zomer heb ik met het inleveren van mijn scriptie mijn studie aan het TIR afgesloten en mag ik mij nu pastoraal werkster noemen. Dit is overigens ook alleen maar mogelijk geweest door de medewerking van mijn vakgroep, die voor het grootste deel niet gelovig is. Door de vele weekenden die ik op Rolduc verwacht werd, was ik ook maar beperkt beschikbaar voor de diensten. Zij hebben dus 6 jaar lang om mij heen geroosterd om mij deze kans te geven.

De katholieke medische ethiek, gestoeld op de 10 geboden, en de artseneed die ik afgelegd heb, hebben gaandeweg mijn leven bepaald. En ik kan dan ook alleen maar volmondig zeggen dat geloven en gynaecoloog zijn prima samen gaan.